

GYMNÁZIUM J. S. MACHARA
A
MĚSTO BRANDÝS n. L. - STARÁ BOLESLAV

LITERÁRNÍ A RECITAČNÍ SOUTĚŽ

MACHARŮV BRANDÝS

SBORNÍK LITERÁRNÍ SOUTĚŽE

2005

PŘEHLED OCENĚNÝCH AUTORŮ
DOSAVADNÍCH ROČNÍKŮ LITERÁRNÍ SOUTĚŽE
MACHARŮV BRANDÝS

Orkida Borshi

Petra Brůžová

Adam Doležal

Tereza Hejdrová

Vincent Hrabovský

Jan Kratzer

Barbora Ludvíková

Veronika Mayerová

Jakub Novotný

Lucie Polanská

Anna Poloprutská

Kateřina Rysová

Magdalena Rysová

Petra Říhová

Michaela Stránská

Veronika Švarcová

Václav Valtr

David Vichnar

Aneta Vitáková

OTEVÍRÁNÍ DVEŘÍ

Dveře bývají otevřené nebo zavřené.

A občas bývají i pootevřené...

Zdá se mi, že je to jenom chvíle, kdy jsem, jako teenager z brandýského gymnasia, do jedněch takových pootevřených dveří vcházel, obesílal na popud paní profesorky Jaroslavy Stryalové literární soutěž na Slovácku, ve Strážnici, soutěž nazvanou po popravené studentce, mladé autorce Marušce Kudeřikové.

Jel jsem tehdy na rozkvetlé Slovácko, podobně jako se tolik dětí a mladých lidí sjíždí a schází v těchto letech na Macharově Brandýse - i kdybych tehdy v soutěži nezvítězil, byla by už pro mne ona cesta do pootevřených dveří - a tolik hezkých setkání - krásnou nabízenou možností...

Otevřené dveře jsou velkou příležitostí. I pootevřené dveře jsou velkou příležitostí... Mnoho lidí nevejde tam, kde by jim bylo dobře, tam, kde by se uplatnili, tam, kde by je čekalo naplnění - nevedou jenom proto, protože nenašli dveře, nebyli upozorněni, že tam, kde rozeznávají jenom zeď, jsou přehlédnuté - zatím přehlédnuté - dveře...

Tomáš Baťa mi jednou řekl, že věří v Čechy, dokázali a dokáží úžasné věci, jenom potřebují dostat příležitost...

Příležitost potřebují nejenom podnikatelé, nejenom vědci, obchodníci, řemeslníci, příležitost je nutná i pro začínající umělce, aby mohli rozeznat úžasnou duchovní krajinu plnou darů, která na ně čeká, čeká, aby jim své dary podala.

Literární soutěže pootevírají dveře do oné podivuhodné země, do oné, jak se říká po pokolení za oceánem: Land of Opportunities, do zázračné „země příležitostí“... I brandýské dveře se snad pro někoho staly nebo stanou pootevřením dveří, upozorní na stezku, která nevede jenom ve snech, na stezku, která pojí svítící sny a skutečnost... Kdo nepozná, že od jeho snů vede cesta do skutečnosti, kdo tomu neuvěří - nepřesvědčí se o tom - ten nepřejde most od naděje k jejímu naplnění, ke štěstí...

Příspěvky v tomto sborníku jsou dílem těch, kdo měli odvahu vejít do pootevřených dveří. Do brandýských dveří... Tento sborník by mohl být mnohem obsáhlejší, několikánásobně tlustší, pak by obsáhl více prací, které by si zasloužily, aby byly zveřejněny a mohly oslovovat. Nebylo na ně místo.

Úkolem pootevřených dveří není podávat celou cestu. Jejich úkolem je otevřít dveře k cestě. Indiáni vědí, že lze někoho dovést k řece, pít musí každý sám... Jenomže potřebuje mít nejenom možnost k řece jít, musí i o tom, že řeka na něj čeká, vědět. Veliká řeka, ke které účastníci Macharových Brandýsů po léta putují, má jméno poezie. Do tohoto jména se vejde tolik pojmů, které se doplňují: umění vidět, umění soucítit, umění poznávat - i umění nacházet štěstí a radost...

Je moudré nepřestávat na tato, tak lehce přehlédnutelná umění, upozorňovat...

Je moudré upozorňovat na to, že nejsou nepřekonatelné zdi, že jsou jenom přehlédnuté dveře... Pootevřené dveře... A příležitost nalézt je, čeká na každého...

Martin Petiška, předseda poroty

DAVID VICHNAR
JAK PORAZIT STROM, ANIŽ BY UKÁPLA JEDINÁ SLZA

*Vypravte se zrána do lesa
a prosím vás,
neberte s sebou
ani sekeru,
ani pilu,
ani kterýkoliv jiný nástroj,
který vymysleli lidé,
aby působili bolest.*

*Protože -
a to musíte mít na paměti -
stromy pláčou,
když je něco bolí,
a považte:
nechat smáčet od slz dřevo
a potom jim chtít topit,
to nějak nejde dohromady!*

*Takže se vypravte zrána do lesa
jen s holýma rukama
a vycídnou duši
a potom si vyhlídněte strom,
krásný strom,
velký strom,
rovný strom,
strom pro vás.*

*Dejte si načas
s výběrem
nic neuspěchejte,
jako nic neuspěchá
strom, ten váš pravý strom,
který roste do výšky,
jenom aby jednou padl
do délky.*

*Až tedy konečně
špočine váš přelétavý zrak
jen na jednom stromu
a nebude chtít přelétat dál
a vy se budete cítit zakotveně
a srozuměně,
pak vězte, že toto
je váš strom.*

*Poté k němu přikročte
a ten strom obejměte.
Pamatujte, že mu nesmíte
ani větvičku zkřivit,
nebo odlomit kousek kůry,
protože by ihned
vytryskla krev
a po ní slzy.*

*A pokud se vám tohle
podaří,
pak v sobě seberte
veškerou sílu
a započnete strom
stahovat
k sobě,
k zemi.*

*Jiný strom by pod vaším
náporem padl hned,
ale protože toto je opravdu váš strom,
má v sobě také vaši sílu.
Je to strom,
kterého nemůžete
porazit,
ale jen se o to pokoušet.*

*A vězte, že nyní teprve
začíná boj.
Za žádnou cenu nesmíte
povolit,
protože pak byste
už nenašli
sílu
k dalšímu stisku.*

*Takže nepovolujte
a děkujte Bohu,
že jste našli svůj strom,
a děkujte stromu,
že vás nutí
neustále sebe samého
překonávat.
A děkujte nejen jím.*

*A počítejte s tím,
že boj to bude dlouhý,
(ale neříkejme tomu boj,
říkejme tomu posláni)
takže počítejte s tím,
že vaše posláni bude mít
dlouhého trvání,
než se naplní a strom porazíte.*

*Jistěže byste ten strom mohli
pokácet ocelí slza nestla
a jeho dřevo pak vysušit,
jako to dělají jiní,
ale přestavte si,
jaké to bude,
až jednoho dne
ten váš strom padne.*

*Ale to se stane,
teprve až si bude jist, že si to zasloužíte,
že jste si oba navzájem řekli úplně vše,
že už nerozlišujete, kdo objímá koho,
že už vůbec nerozlišujete, kdo chce porazit koho,
že překonáte milióntou první pochybnost
o smyslu svého posláni,
že jej budete po miliónté první nejenhanobit, ale i velebit,
že jste zkrátka přišli na to, že on je vy a vy jste on.*

*Až se rýhy vašeho čela budou krabatět
ve stejné hojnosti
jako jeho letokruhy
a až mnohokráte spatřený západ slunce vám bez milosti
ohlásí příchod stáří,
tu se svou ubohostí zželíte tomu nádhernému stromu
a on pomalu, velmi pomalu
skloní svou korunu
k vašim nohám.*

*Tak pomalu,
že si toho ani nevšimnete.*

(podle J. Préverta)

VINCENT HRABOVSKÝ

JEDNOVĚČKO

Věnováno mojí přítelkyni Mirce Mířkové k příležitosti oficiálního dovršení pnoletosti, které ale dosáhla již mnohem dříve.

„Tři!“ zaznělo ostře vzduchem a všichni čtyři chlapci zpozorněli...

Tak jsme tam opět stáli, já a moji kámoši z ulice; Velikej Ondra, Plešatej Hugo a Čtyřrukej Cída.

„Dva!“ pokračovala...

Dneska, vlastně jako vždycky, tam s náma byla eště malá Terka, která odjakživa chtěla patřit do naší party a mám pocit, že tam patřila víc než my, i když „oficiálně“ byla úplně mimo vobraz.

„Ted!“, křikla a už to jelo...

To ráno bylo vcelku na draka – jako vždycky, naši fotrové spolu makali ve fabrice za ten nejmenší možnej bakšiš a naše matky doma tloustly a řvaly, nikdo z nás už to nějak nebral vážně (a nebo jsme to možná vážně brali, ale nemluvalo se vo tom), prostě nejlepší, co se dalo v týhle špíně dělat, bylo vypadnout někam ven a kravit. Tak jsem se scházeli a vymejšleli jsme různý bejkárny a moc jsme se u toho bavili, protože pokaždý někdo vymyslel něco jinýho, a i když to většinou byly fakt voloviny, nenašel se nikdo, kdo by řek', že do toho nejde, leda že to byla fakt nějaká masárna. Tenhle náš čtyř až pětičlennej spolek nedostal nikdy ani jméno, protože vo něj nikdo nestál, byli jsme to prostě my. Jednou, to bylo eště někdy na začátku, když to všechno vznikalo, přines Velkej Ondra (svojí přezdívkou si vysloužil tím, že byl jednoduše asi vo dva roky starší než my vostatní, teda kromě Terky, která z nás měla roků nejmíň) nějakou knížku vod nějakýho chlapa, kterýho jméno už dávno odplavily zvatky nás všech, a ta kniha byla vo nějaký partě mladejch kluků, který ale se svým životem nakládali tak nějak „obecně prospěšně“, a celý to bylo takový uhlazený – no prostě Ondráš to asi myslel dobře, ale když pak z našich ksichtů pochopil, že nám přines jenom návod, jak to dělat nebudem, sám přišel s návrhem, že by se to mělo spálit, než to někomu ublíží, a tak se i stalo. No a co pak? Začalo to jen takovym tím poflakováním po zašedlým okolí a rozbíjením věcí, co nikomu nemohly chybět, jako třeba starý televize, vokna a tak. Močení do vejšky se velmi brzo stalo jakousi tradicí... prostě kdo tu zeď pochcal vejš, byl minimálně do konce dne king. Chudák Terka musela čekat za rohem, ale myslím, že by kvůli svýmu tělesnýmu handicapu pozvání ani nepřijala, přece jen jsou věci, který jdou klukům líp a který jsou naprosto k emancipaci nevyužitelný. Když už nás tohle „jen tak poflakování se“ začínalo nudit, pustili jsme se do vymejšlení různejch zabíjaků času. Většinou to mělo charakter soutěže, třeba jsem chodili po městě a úkol byl vysomrovat vod těch chudáků, který měli tu smůlu, že tady v tý díře skejsli, co nejmíc prachů a pak se to dalo dohromady a nakoupily se nějaký ty vysněný zbytečnosti, jako třeba cigára... ty byly vážně zbytečný, protože nikdo neměl nikdy dost peněz najednou, aby si

moh' vypěstovat aspoň nějakou tu malou závislost. Všichni jsme se o získanou vodměnu podělili rovnm dílem a cígo dostal i ten, kdo měl pech a žádný prachy ten den nevsomroval, na to se nehrálo, prostě ten, kdo toho vošéfoval nejvíc, byl rád, že se může podělit s vostatníma, protože bez nich by byl úplný nic, teda ještě větší nic než takhle. No, dalo by se čekat, že se naše akce budou rozrůstat do větších rozměrů, že se vrhnem na nějaký ty krádeže a tak, ale to se nestalo ze dvou prostejch důvodů: za prvý se v týhle Bohem zapomenutý díře nedalo skoro nic ukrást a všichni byli tak zbědovaný, že se nedalo ani nikomu ublížit, a za druhý nás to tenkrát ani nenapadlo, asi v každym z nás přece jen byl kus dobrýho člověka (a ten přežíval až do doby, než přišlo JednoVěčko). Za krátkej čas jsme si vymysleli přezdívky, vznikalo to všechno tak nějak samo, takže nikoho ani nenapadlo lámat si s tím hlavu, Hugo například jednoduše místo vlasů nosil na hlavě jen takový prapodivný chmýří, prostě to bylo to jediný, co mu na tý škebli vyrostlo, možná to bylo způsobený tím shitem, kterej pouštěla do vzduchu každěj den ta hnusná šedivá fabrika a kterej jsme dejchali... vůbec to takhle neměl schválně (tenkrát jsme věděli velký kulový, co jsou to skinheads), a tak jsme mu prostě říkali Plešatej Hugo. Jesli vás zajímá, jak dostal svojí přezdívku Čtyřrukej Cíďa, tak se budete muset zeptat jeho, já vám můžu říct jenom to, že měl ruce dvě, jako každěj jinej. Ale byl to solidní párek pěstí (možná, že takhle to vlastně vzniklo) kterej vyrazil ne jeden zub z něčí pusy. Mně se tenkrát říkalo Otec Láďa, protože mě považovali za jakýhosi vůdce, ale asi opravdu jen na jakýsi duchovní rovině, protože ve skutečnosti jsem neměl vo nic větší pravomoce než kdokoliv jinej. Vlastně to bylo i tak trochu skrytě urážlivý, protože pojem otec v tehdejších poměrech vyjadřoval něco velkýho, tlustýho, upocenýho a surovýho. A já vostatní mlátil zásadně, jenom když si to zasloužili... Ale abych se vrátil; dostali jsme se k těm soutěžím a všechno bylo fajm.

„Ted!“ křikla a už to jelo. Terka mávla praporkem a každěj z nás se rozběhnul na jinou stranu. Úkol zněl jasně: najít někde ve městě co nejdřív jakýkoliv zvíře, přinýst ho zpátky za Terezkou a obarvit ho na zeleno – dne předtim byl totiž plechovka zelený barvy náš největší a nejcennější úlovek, to víte, když člověk nedostává plyšáky ani žádný jiný hračky, spokojí se i s tím, na čem tenkrát žilo celý město... odporně lepkavá hmota, jejíž pach se pro nás už dávno stal něčím samozřejmým. Všichni makali, aby svět měl dost barvy. To nám bylo tak kolem dvanácti nebo třinácti let a největší droga, co jsme znali, bylo naše vzájemný přátelství – když si člověk delší dobu nedal dávku, měl hroznej absták a život byl vážně k nevydržení, doma. Takže Terka teď seděla na plechowce a čekala, kdo se vrátí jako první, aby mohla pozorovat, jak úspěšně se potenciálnímu vítězi podaří závěrečná fáze soutěže. Nešlo teda jenom vo to popadnout nějaký zvíře, ale schrstit takový, co se nebude moc bránit. Vodjakživa sem byl kamarád s kočkama, takže moje běžecký kroky mířily přímo na nedalekou skládku, teda vona to byla spíš taková hromada bordelů, jakejch bylo po městě milion, protože se tam nenašel ani jeden člověk, kterej by se ještě snažil o nějakěj pořádek, to by bylo fakt absurdní, a taky jsem měl ještě jedno eso v rukávu. Tentokrát to totiž byl můj výmysl a tak sem se moh' připravit, někdo by to moh' nazvat podvodem, ale já to tak tenkrát nebral a to samo o sobě mě zprošťuje viny, to eso nebylo ani tak eso, jako spíš zbytek ryby. Ta ryba vypadala teda už nejmíň jednou použitá, jakoby lehce natrávená, ale taky to mohlo bejt tou hnilobou, co měla hlavně kolem vočí, ale to bylo vcelku fuk, protože smrděla vážně rybovatě a vo to šlo. Tak sem doběh k tomu bordelu a vyklep sem tu tresku na zem, a protože asi i ty kočky už byly dost zmazaný tím všim, co tam musely sežrat, aby nedo-

padly jako ta ryba, nedělalo mi nejmenší problém jednu menší čícu popadnout tak, abych nepřišel vo voči, a už sem mazal zpátky. Kočka cestou dostala menší hysterické záchvat, asi vycejtila nadcházející změnu barvy srsti a pokusila se o útěk, ale já měl dost vobratnosti, takže sem to malý stvoření lehce přimáčk', ale jen tak jemně, aby se mu nic nestalo, pochopila z toho, že si může vybrat mezi novou barvou tělního porostu a novým tvarem těla, a rozhodla se podle mě správně, protože dala pokoj a nechala se dál unášet do neznáma. U Terky už ale čekal Čtyřrukej Cída s nějakým (překvapivě zeleným) zvířetem, který jsem tehdy viděl poprvé a naposled v životě, i když je teda pravda, že jsem ho několikrát potkal i tam na druhý straně, hlavně když sme čuchali ředidlo, ale to bylo mnohem pozdějc'. Hodně to připomínalo kachnu, ale mělo to podivný voči a hustou srst, tak hustou, že to zachránilo i mou novou kamarádku kočku, protože v tý plechovce už nic nezbylo. Cída říkal, že toho kachnopsa našel u takový velký trubky dole u řeky, tam, co fabrika vypouští to svinstvo do vody, takže tohle stvoření mělo za sebou přinejmenším zajímavěj kus života ani to nevypadalo, že by tomu ta barva nějak vadila. Když se vrátil Velkej Ondra s mrtvou krysou, kterou našel někde u silnice, a snažil se usmlouvat třetí místo, který mu ale přiznaný nebylo, protože „mrtvola“ není „zvíře“, a Plešatej Hugo s prázdnějma rukama a výrazem člověka, kterej uznává dobrovolně svojí prohru, všichni sme si to prohlídli a pak vodnesli zpátky k tý rouře a pustili sme to. Sledovali sme, jak se to zahrabává do směsice bahna všech možnejch vodstínů všech možnejch barev, z nichž nejvýraznějši byla krvavě rudá, a slastně při tom chrochtá, až to nakonec zmizelo úplně a my sme se šli každej najíst a vyspat domu. Další úspěšnej den za náma.

Vo několik tejdnu pozdějc' se věci začaly měnit, a to tak, že až brutálně. Bylo další hnusně prochcaný ráno, jedno z těch, při kterejch sme se všichni slejzali v jednom starým baráku, kterej neměl ani vokna, ani dveře, jenom takovej náznak střechy, kterej nám ale bohatě stačil. V takovejch dnech se sice taky daly pořádat různý běhy po městě, ale byla to dobrá příležitost, jak bejt chvíli v klidu a nemuset přitom říkat to přání nahlas, prostě přšelo, tak se nic nepodnikalo. Jen tak sme tam seděli na takový starý pohovce, která vcelku úspěšně odolávala stáří, a pozorovali sme duhový odstíny na kalužích, jak se vlněj a jak každá kapka deště přináší trochu jinou barvu – doslova. A právě v takovymhle ránu se tahle idylka naší existence na tomhle světě zvrtila a celý to nabralo úplně jiný vobratky. Přišel s tím Velkej Ondra, že prej má strejce a ten mu povídal něco vo drogách a vo tom, jak je to špatný, a právě to, že to bylo špatný, nás lákalo, a tak se začalo zjišťovat, jak někde něco sehnat, i když nikdo ani nevěděl, co vod toho má čekat, ale když nás před tím varovali, muselo to přece stát za to, nebo ne? Postupně sme ale zjistili, že jinej zdroj informací než toho Ondrovýho strejce nemáme, a tak Ondra dostal za úkol něco vyčmuchtat právě vod něho. Ukázalo se, že tenhle chlápek s tím měl nemalý zkušeností, a právě proto ho jeho sestra, čili Ondrášova máti, přinutila, aby synovci promluvil do duše, a tím vlastně nechtěně spustila fetáčkovou kariéru nás všech, ale zase se nedá s jistotou říct, že nás zabila, protože, teda aspoň podle mě, JednoVěčko by si nás našlo tak jako tak, možná jen vo trochu pozdějc'. No a tenhle strejda, jmenoval se Albert, byl zastáncem svobodnýho rozhodování, takže Ondrovi v soukromí vyklopil všechno, co ve fetování věděl, a na závěr svýho proslavu mu daroval nejen několik cenných rad, jak si vypálit plíce na sto a jeden způsobů, ale i pytel trávy, náš první pytel trávy. Tak sme to teda měli další den v rukou zrovna tam na tý pohovce, i když venku už nepršelo asi tejdnu, a protože Velkej Ondra chtěl fakt

vypadat, jako že ví, vo co de, přines' s sebou na Albertovu radu lahev ředidla a igeliták a taky kus hadru. Takže nastalo veliký rozhodování, jestli začít balit tu trávu, ale do toho se nikomu nechtělo, protože to nikdo neuměl, nebo prostě namočit hadr a nesrat se s tím. Začali sme teda tím ředidlem a bylo to naprosto skvělý. Tenkrát jsme, teda aspoň některý z nás, poprvé překročili hranici a ocitli sme se tam na druhý straně. Terka se toho asi trochu bála, ale nakonec si dala taky, protože její snaha dostat se do party stále trvala a myslim, vlastně vim, že nelitovala. Já sem hned napoprvý zažil neuvěřitelný věci, to si pamatuju, že to bylo fakt super, jen už nevím, co se vlastně dělo. Bylo mi prostě dobře, měl jsem pocity jako nikdy dřív. Možná, že to ředidlo jednoduše rozpustilo všechnu barvu v mejch plicích a mozku, takže jsem zažil naprostou čistotu, takovou, co se objevovala jen v mejch fantaziích. Po pár hodinách jsem se probral doma, ani sem nevěděl, jak jsem se tam dostal, ale první, co mě napadlo, bylo, že nevím, co je s vostatníma. Nedalo se ale dělat nic než čekat do dalšího rána. Sešli sme se a všichni říkali, že to bylo super, i když myslim, že Plešatej Hugo předešlýho dne nic necejtíl a jenom říkal, že jo, aby zapad', ale ještě toho večera poznal, vo co de. Po čtyřech dnech ředidlový lázně nám najednou došlo, že timhle tempem z nás za chvíli budou trosky, a tak sme to dost vomezili, jen na víkendy. Nikomu to ani nechybělo, přes tejdén každej věděl, že ho to nemine, a ještě pár tejdnu sme dokonce pokračovali v těch našich hrách. Taky sme se naučili balit tu trávu, a co je důležitější, naučili sme se jí hulit a rádně jsme to provozovali. V tomhle časovym období sme byli asi vážně šťastný, protože každej z nás moh' kdykoliv odeslat svojí rodinu na kouřovym mraku někam, kde jí nebylo vidět. Nikdo z nás nebyl závislej, ne dovopravdy. Strejda Alb se stal, přestože ho nikdo z nás kromě Ondry nikdy neviděl, členem naší velký rodiny, pravidelně dodával hulení výměnou za nějaký ten peníz, co jsme našetřili, a Ondra si připadal jako velký king. A taky velký king byl. Timhle stylem sme to táhli fakt dlouho, nijak se to nestupňovalo, když to třeba někdy nevyšlo, nikdo ani necek' a najednou sme byli dospělý a dostali sme hemzy podniknout něco většího. Jo, v tomhle věku by měl člověk budovat nějaký smysluplnej vztah nebo tak něco, ale u nás se budoval jen jeden vztah: návyk. Když to náhodou někomu nebylo dost dobrý, moh' vodejít nebo se vyspal s Terezou a všechno bylo v pohodě. Makali sme už všichni ve fabrice, jen Tereza pomáhala doma mámě se svejma sourozencema, protože jich bylo jak psů a vod ženský se ani nic jinýho nečekalo. Takže se nám teď, když sme makali, dařilo dát dohromady větší peníze, i když samozřejmě většinu z našich malejch platů schramstly naše rodiny, už dlouho se mluvilo o tom, že se vyzkouší něco většího, a strejda Alb čekal jen na naše prachy a my se pořád nemohli rozhoupat k takovému velkýmu skoku, jakym byl přestup na herák, a čím dýl sme to vodkládali, s tím větší razancí to pak přišlo a smetlo to veškerý naše naivní představy vo tom, jaký to bude, vyhodilo nás to úplně někam jinam, ale ani přesto to z nás neudělalo závisláky, možná to v nás zakorenilo tužbu, ale ne potřebu. Jedinej, kdo se toho lek', byl Čtyřrukej Cíďa, nikdo se nikdy nedozvěděl, co zažil, když si to napumpoval do těla, ale rozhodně to nebylo nic hezkýho, protože pak už se toho ani nedotk', ale nikdo mu to nezazlíval, bylo to jeho rozhodnutí a on nás na oplátku ušetřil všech keců, jak nám to škodí a tak... prostě každej sám za sebe. Chodil s náma ale všude dál a pořád k nám patřil, hulil s náma mariánku a stranou se držel, jenom když sme to my ostatní rozjížděli ve velkym, což ale nebylo moc často, protože nebyly prachy.

Tohle trvalo tak sotva půl roku, stihli sme začít fetovat právě v době, kdy po celým světě vypukla ta nová bomba. Nejdřív k nám prosáklo jen několik málo informací, jen mýtus o jakýmsi záhadným chlapíkoví, kterej někde v Americe dostal křeslo za to, že vymyslel novou drogu. Nikdo nevěděl nic konkrétního, ale během několika tejdnu se i k nám do Evropy dostaly zprávy o tý nový bombě. Ten člověk, co to vymyslel, byl asi fakt génius, i když dneska se mu přičítá zodpovědnost za miliony mrtvejch, protože než ho stačili zavřít a odstranit jako společensky nežádoucí osobu, (což von teda byl), zveřejnil výsledky svojí práce na Internetu, a byl to tak jednoduchej recept, že se to dalo uvařit prakticky kdekoliv z věcí, který jsou v každý domácnosti naprosto běžný, jenom člověk musel vědět, co dělá. Nikdo nechápal, že to někoho napadlo až teď. Říkalo se, že je to tisíckrát lepší než jakejkoliv jiné fet, a byla to pravda. Ten chlap to pojmenoval Viktorcia, podle svojí manželky, nikdo vlastně neví, jestli jí měl tak rád, nebo jestli jí tak nenáviděl, ale to bylo fuk. Říkalo se tomu Viktorka nebo prostě Viky. Zdálo se to dokonalý, jenže i tohle mělo jeden háček, a to dost zásadní. Když si to člověk vpravil do těla, zatímco si jeho mysl užívala svoje soukromý setkání s Bohem, jeho tělo si vytvořilo protilátky a jakýkoliv další použití Viky mělo nulovej účinek a nedalo se tomu zabránit. Spousta lidí se pokoušela tenhle proces zvrátit, ale nefungovalo to. Každěj měl jenom jednu šanci a to bylo na tom to nejhorší. Začalo se tomu říkat JednoVěčko. Každěj, kdo to zkusil, chtěl znova, ale nešlo to. Tisíce lidí by vraždily, aby se mohly vrátit. Tisíce lidí strávily měsíce prací na tom, aby udělaly aspoň DvojVěčko nebo TrojVěčko, i když by to bylo ve výsledku to samý, každěj chtěl eště jednou. K nám se to ale vůbec nedostalo a my ani nevěděli, jestli to chcem.

Každěj den sme vo tom slyšeli, hromady sebevrahů se rozrůstaly a my už tak nějak cejtíli, že se to blíží i k nám, a pak se najednou objevil von. Podivnej chlapík s vyzáblym ksichtem. Ani se nepředstavil, prostě se nějak dozvěděl, že berem, a my sme byli přesně to, co potřeboval. A hlavně měl JednoVěčko a řek' nejen, že nám ho dá zadarmo, ale že nám dá taky šanci zachránit miliony životů. Jasně, co to mele, to nás napadlo. Chce nám to určitě prodat a de na to takticky... ale tenhle chlápek mluvil holou pravdu. Jak sme se pozdějc' dozvěděli, když sme mu na to kejvli, pracoval pro nějakýho doktora z místní nemocnice. Tenhle doktor už měl svojí dávku za sebou a zřejmě se mu to moc líbilo, protože už tejdny makal na věcičce, která měla umožnit jeho (a nejen jeho) návrat do slasti nereálna, a teď potřeboval dobrovolníky, aby to moh' vyzkoušet, a tak sme tam byli... aby to moh' vyzkoušet. Napojil nás všechny na různý hadičky, kapátka, já nevím, na co všechno, a pak nám to dal, naší dávku JednoVěčka a měřil si všechny možný údaje, který vydávaly naše těla. Tomu doktorovi se docela třásla ruce, když nám to dával, a z jeho očí koukala závist, závist, že to máme eště před sebou. Měli sme strach, to jo, ale vo co šlo, ne? Jen vo pár všivejch životů. Když sme byli tak blízko, nemohli sme říct ne, vopravdu sme věřili, že tím můžeme někomu pomoci, a chtěli sme to zkusit. Tak nám to teda dal a nebylo nejmenších pochyb, že to bylo nejužasnější, co sme kdy zažili. Navštívil sem světy, úplně jiný světy, kde nebyl člověk, jen bytosti, kterejm bylo vidět až na duši, všude barevný kytky, hudba, která ale nebyla poskládaná ze zvuků... spíš z pocit. Vůně a dotyky se navzájem prolínaly a člověk jen těžko rozeznal, kde končí jeden smysl a začíná jiný a po chvíli už nepoznal ani hraničce vlastního těla a nakonec se úplně zhroutil i čas, přestal plynout a trvalo to snad věčnost, až najednou začal zase plynout a tělo se zas zformovalo a smysly se postupně voděděly a já eště zahlíd' toho kachnopsa od řeky a pak už sem byl zase v tom nudným

světě, ale nebyl to úplně ten samej svět, protože teď sem věděl, vo kolik je horší než ten druhěj, ten JednoVěčkovej. A chtěl sem zpátky. Všichni sme chtěli. Doktor nás chápal jako nikdo a přiklusal hnedka s tím svým zaručenym přípravkem a ptal se, kdo z nás to jako zkusí, ale my se nemohli dohodnout, všichni rádi riskli život, aby to mohli mít, protože to bylo sotva pár minut a vážně nebylo nic důležitějšího, než se tam vrátit. Tak sme to dostali všichni a k tomu hnedka další JednoVěčko.

Vono se to fakt vrátilo, bylo to trochu jiný a já věděl, co přijde, čekal sem, až přestanu vnímat tělo, ale něco se zvrtilo, celej ten nádhernej svět začal hořet, jeho vůně se vytratila a jeho chuť zkysla a pak přišla ta největší bolest, co sem kdy zažil. Desítky jehel projely mym mozkiem a kyselina vypálila můj chřtán a pak přišla tma a prázdnota. Chtěl sem zpátky, zpátky za svým tátou a taky za mámou, zpátky do fabriky, zpátky za svou partou, znova barvit zvířata na zeleno a znova vymejšlet soutěže... ale nešlo to. A tak jsme teď všichni po smrti.

Nevím, co pak doktor udělal s našima tělama, a je mi to vlastně jedno, asi skončily na některý z těch skládek za městem, mezi bordelem tohohle světa, mezi vostatníma tělama ubožáků, v temnotě reality, jakou byste tam na druhý straně nikdy nenašli. Já sem mrtvej.

ORKIDA BORSHI

TADY JSEM DOMA!

Jsou čtyři hodiny ráno. Ospale stojím ve dveřích pokoje, který mi nepatří, a bezhlasně sleduji ruch, nezvyklý na tuto, pro mě ještě noční dobu. Teprve nyní si uvědomuji, kde jsem; ostatně mi to bezpečně připomene dvoumilimetrový dolíček na prahu dveří. Normální člověk by si ho ani nevšiml. Já na něj ale nedám dopustit.

Vyryla jsem jej tam, když jsem si vzpomněla na ustaraný obličej otce, jako by mi říkal, nenech mě samotného.

Je to zvláštní, vše se kolem mě poslední dobou mění. Maminčin a tetin šepot ustane po každém mém vstupu do pokoje. Obě mlčky připravují obrovské kufry, do nichž dávají nejrůznější oblečení, jako kdybychom se neměli již nikdy více spatřit.

Odevšad se na mě lepí otázky s velkými otazníky, jejichž odpovědi stejně asi tuším. Ale dneska ráno to vím jistě. Jedeme do Československa.

Poslední objetí, autobus, jehož kola rachotí nočním velkoměstem, letiště plné lidí a tam někde já, úplně malinká osůbka, teprve desetiletá holčička s očima široce otevřenými, které nechce uniknout ani zlomek tohoto dobrodružství.

Můj první let letadlem byl strašný. Celou dobu mi bylo zle. Závidím svému bratrovci, který si spokojeně hoví na vedlejší sedačce, pozoruje mraky a ujišťuje mě o kráse, o níž přicházím. Vzteky se mi chce brečet, jenže nesmím. Ten malý vyděrač by poznal, že má navrch, a tak si jen vytahuju další pytlík.

Ruzyně.

Poprvé kolem sebe slyším cizí řeč, linoucí se z úst lidí, jejichž tváře mi připadají přísné a studené stejně jako jejich jazyk. Nevím, kde mi hlava stojí. Proč mluví tak rychle? Copak oni se nenadýchají? Kde končí jedno slovo a kde začíná druhé? Nevím. Nevím ani to, proč jsem tady. Něco mi ale říká, že jen tak se odsud nedostanu. Kdyby aspoň tak nemrzlo!

Padám na jezdících schodech, protože můj kufr je dvakrát těžší než já celá. Smích, který mě ovívá, je ironický a posměvačný, jako kdyby říkal, co tu chceš, vrať se, odkud jsi přišla! Jsem každému pro legraci, tak atši!

To ještě netuším, že jejich úšklebky se budu učit snášet dlouho.

Při zabočení do první uličky vlevo, kde dveře orámované nápisem POLICIE vyhlížejí poněkud nezúčastněně, se konečně vzpamatovávám. Žádáme o azyl. I když je mi neceľých 11, přesto cítím ponížení, které toto slovo s sebou nese. Azyl = skoro zrada vlasti.

Copak mohu zradit zemi, odkud pocházím, jen proto, že se v ní nemůže vyslovit

nahlas svobodná myšlenka, místo, kde mému otci bylo bráněno ve vysokoškolském studiu z takzvané „politických důvodů“ a kde má matka vyučovala francouzský jazyk v těch nejzapadlejších koutech, v nichž lidé neznají ani spisovnou podobu svého mateřského jazyka?

Myslím, že tato země zradila mě, mou minulost, přítomnost a byla by jistě zradila i budoucnost. Bylo to poprvé, co jsem překročila hranici dětského myšlení a díky neviditelnému tlaku, který na mě byl vyvíjen ze všech stran, přemýšlela o věcech vážných, složitých a nejednoznačných.

Z těchto úvah mě vytrhne ostrý hlas příslušníka. Z jeho úst srší spousta, patrně vět, s tázacími dovětky. On sám vypadá jako jeden velký otazník. Určitě si říká, no jo, další, co chtějí azyl, a ani k tomu nemají pádný důvod. Po sprše otázek, na které má matka odpovídá svou lámavou češtinou, následuje asi šestihodinové čekání. Konečně vůz, kterým se dostaneme do našeho přechodného bydliště, uprchlického tábora. Jsou z nás tedy „UPRCHLÍCI“, kteří nemají domov a žijí na úkor československého státu. Nastupuji do mikrobusu a po dvouhodinové jízdě rozeznávám v dálce na zrezivělých vratech velký nápis – Jezová. Otvírají nám vojáci, kterých tu je určitě méně, než jsem jich napočítala já (některé jsem totiž počítala 2x).

A dlouhá chodba, vpravo dveře, kovové vojenské postele, na nichž se „skví“ odporné a špinavé matrace na kterých, podle mého cvičili výcvikové psy. Je to patrně z velkých kousanců, které lemují přední část potahové látky. Je mi do breku. Takové to asi bylo v koncentráku. Přesně jako v knížkách.

Tento snad nejhorší den v mém životě uzavírám slovy „mami, kam jsi nás to vzala“. Usínám pod konejšivým šepotem jejího hlasu a na tvář mi dopadají obrovské slzy, které právě roní z bezmocnosti, jež ji postihla a z níž není úniku.

O měsíc později...

Dnes se stala zvláštní věc. Poprvé jsem se naučila českou básničku. A musím říct, že svůj zpočátku záporný postoj k této řeči jsem částečně změnila. Už chápu její nezbytnost pro můj budoucí život.

Konec srpna pro mě byl plný příprav nejen fyzických, ale hlavně psychických. Totiž abyste tomu rozuměli, v září začala snad má doposud nejtěžší zkouška, nástup do české školy. Mluvila jsem poměrně slušně česky, tu a tam s nepřesnými koncovkami a hlavně jsem si pletla použití vzratných zájmen si a se. Nikdy nezapomenu na den, kdy jsem se poprvé před třídou o dva roky mladších dětí musela představit v češtině. V obličejí mi truhly všechny svaly a rudá barva mi pohltila tvář, od uší přecházela na nos a nakonec ze mě byl úplně červený plamínek, schopný cokoliv rozžehnout.

Můj první diktát byl na téma Bezděz. Delší slovo jsem snad v životě nenapsala. Není divu, když jsem v průměru dvě věty pospojovala do jedné jediné.

Chtělo se mi brečet. Jestli něco nesnáším, tak to, když nade mnou má někdo navrch, což momentálně byli všichni přítomní; a to ve věcech, které nemohu příliš ovlivnit.

Po této lekci nastala intenzivní příprava na všechny hodiny českého jazyka a musím uznat, že výsledky se dostavily poměrně brzy. 4. třídu Základní školy v Bělé pod Bezdězem jsem vyšla se samými jedničkami.

Když jsem si před nedávnem prohlížela staré fotografie, do rukou se mi dostal i poněkud zežloutlý list papíru. Bylo to vysvědčení a také uzavření jedné z nejtěžších etap mého života.

Vzpomněla jsem si na všechny, kteří mně i mé rodině pomohli v těch nejvíce potřebných chvílích, aniž by se dožadovali náhrady.

Vzpomněla jsem si i na ty, kteří se ke mně nezachovali právě nejlépe, ale díky nimž chápu jednu věc.

Bez rozdílů věku, pohlaví a barvy pleti, každý má právo vybrat si svůj domov a bezpečí, které k němu bezesporu patří. Jeho rozhodnutí však není ovlivněno zemí či městem, odkud pochází, ale jen a jen LIDMI, kteří ho obklopují a dávají mu pocit jistoty.

Já jsem takové LIDI našla. Provází mě na každém kroku a mohu se jim s čímkoliv svěřit. A tady, mezi těmito báječnými bytostmi se cítím být skutečně doma!

KATEŘINA RYSOVÁ

NEVĚSTY

*Ženy šly
a měly bílé kosti
a měly bílé kosti
a bílý závoj přes
Byl z erární cíchy
a stály na předmostí
měly bílé kosti
šly na poslední ples*

VZPOMÍNKA

*Stařena plete své oko za oko
nad šálou pro dcery klímá
Každý máme své mrtvé
hluboko
(Aby jim nebyla zima)*

V HÁJI

*Stojí tam v břízách nečesaná
má bledě modré oči
nejsou tam lidé
je tam sama
stojí tam panna nečesaná
a neví, co si počít*

PODZIMNÍ

*Je podzim
padají lístky z kina
už se houfují draci
dozrály ženy –
i když je v polích zima
ženci budou mít práci*

ADAM DOLEŽAL

SEX

Ježíšikriste, co ta se toho nafuní a nakecá! Už mi to její věčné: dělej miláčku, dělej, pěkně leze krkem. Ani ta podělaná siréna ambulance ji nepřehluší! Možná jede pro nějakýho staříka, kterej to trochu přehnal a exnul na rozžhaveném těle mladičké nány toužící po penězích zrovna uprostřed milostného aktu... Nebo taky ne. Možná jen jezdí okolo a čeká, až ta dáma pode mnou definitivně přemůže moje libido. Sakra. Ale co, jen si křič! Řvi si, když ti to udělá dobře! Za ta léta jsem si už na podobný výlevy zvyk. Člověk nemůže chtít všechno. Třeba polibky... Žádná z nich mě zatím nepolíbila, fakt že ne! Alespoň ne na rty... Měl jsem jednu a ta mě nejdřív celého oblízla, ale potom vytuhla a nechala mě čučet do zdi na plakát nějakýho kulturisty lesknoucího se asi jako já v tu chvíli. Svině... Ani už nevím, jak se jmenovala. Byla to jedna z těch známostí na jednu noc. Jedna z těch, kterejch mívám poslední dobou až moc. Jako tahle...

No jo, no jo, vždyt se snažím, tak už neřvi, sakra! Budu ale muset zavíít oči, zlato, protože koukat na ten tvůj přiblblé blažený výraz nebo jak ti kape slina z koutků mě uráží, víš? Je to tak pitomý, tak průhledný! Snažíš se a snažíš, aby sis to udělala co nejhezčí, ale jak tak na tebe koukám, nevěřím, že se ti to líbí. Neděláš to pro potěšení, a už vůbec ne pro mě. Děláš to pro sebe a pro to, aby sis mohla někdy za deset let vzpomenout, jak to bylo tehdy s tím klukem z toho zaplivaných baru hezký... Ale ono to hezký není, co? Popravdě se ti to ani trochu nelíbí, protože víš, že tím, co děláš, ubližuješ svému „milýmu“... Snad proto tak křičíš. Snažíš se veškerou tou přetvářkou něco v sobě zakrýt? Tak si ječ, ty mrcho. Ječ, až se vyječíš z podoby! Tak... a je po všem. Líbilo?

Pane bože... Další. Já se jich snad nezabavím. Nemám to rád, vážně, nečiní mi to žádný potěšení, ale poslední dobou... Sakra, skoro každou noc se probouzím vedle nějaký jiný! Já za to ale nemůžu, opravdu ne! A to jsem si včera s Dorou říkal: To je ona, člověče, teď to skončíš a zůstaneš s touhle... Jo, hovno, nakonec to dopadlo stejně jako vždycky.

Každá z nich má stejný ráno, každá. Pokaždý vstane a začne si nervózně oblíkat spodní prádlo a já pokaždý vidím ten provinilej výraz v obličejí. Až v tu chvíli si uvědomí, co to vlastně provedly. Jak zle se k tomu svému zachovaly. Nemusí ani nic říkat, stačí, když se ke mně takhle postaví. Většinou si ale ještě neodpustí takový to: bylo to krásný, nikdy na to nezapomenu apod. Vždycky ale říkají ‚na to‘, nikdy ‚na té‘... Heh, pravděpodobně se na mě snaží zapomenout celej zbytek života... Kruci.

Kde mám sirky? Aha... Hmmmmm. Není nad pořádnou cigaretku po ránu. Po ránu? Máme teprve dvě a pokoj je předplacenej do sedmi. Co budu celou tu dobu dělat? Spát nemůžu, tahle „svěťice“ chrápe jako zatím žádná... Říkala, že je jí sedmadvacet, ale jak se tak na ni dívám, jak se tu převaluje na tý rozvrzaný posteli, slina u huby, rozmazanej make-up a obnažený kejtý, netipnul bych jí míň jak 40... Hehehe, ta bude mít ráno fakt problém dát se zase dohromady. Ale dobře jí tak, to má za to, že mě svedla

zrovna ve chvíli, kdy mi to začíná všechno pěkně lízt na mozek... Sakra, sakra, sakra, já jsem takovej vůl!!!

Sbalila mě v tý zavšivený putyce. Přišla ke mně, zničehonic, jako by tušila, že jedno-noční známost je mojí specialitou, a hned spustila: Já jsem Patricie, víš? Líbíš se mi. Dyž mi nedáš teď a tady francouzáka, vadit mi to nebude, najdu si jinýho, ale když mi ho dáš, slibuju, že nezůstane jen u něho. Mám sebou tolik peněz, že jsem schopná zaplatit nám oboum nocleh v nějakým hotelu. Tak co, deš do mě? – Takovej nekom-promisní proslov, haha! To jsem přece nemohl odolat!

Hotel... Jestli se těch několik, od bůhvíčeho ušpiněnejch zdí, ulepená podlaha a kaš-lající vodovodní potrubí (to vše jen za pár šupů) dá nazvat hotelem, tak já jsem stře-doevropskej bůh plodnosti... No jo, ale v tom případě... Ne, je tu vážně strašnej binec, takovejhle bordel nemám ani doma a to je co říct. Von i ten barák je ubohost sama... Krucinál, tady aby se člověk bál, kdy mu to tu celý spadne na kokos! Stačí, aby jenom trochu zafoukal vítr, a všechny ty provlhlý a prohnílý zdi se prohnu a zakřúpou, až to vyděsí všechny ty šváby, který v zoufalý snaze se zachránit vyběhnou ven... To ale ještě neví, kdo je čeká venku, heh! Tumaš, ty mrcho jedna, beztak je vás na zemi jako sra-ček! Zatraceně... Tyhle podle šablony stavěný paneláky mi začínají lízt krkem. Jeden jako druhaj a hezky vedle sebe. Šedivý jako všichni, kdo v nich bydlí. V létě je v nich horko a v zimě drkotáte zubama... Sakra, copak může člověk v takovýmhle prostředí žít normálně? Copak se s tím dá skončit, aniž bych potom byl očividně za blba?

Jednou tejdně... Skoro přesně jednou za tejdén dostanu z toho všeho chuť něco roz-bít, něco zničit! Byl jsem dost blbej, když jsem si o sobě myslel, jaká jsem svině, že si všechnu tu „nabouchanost“ kompenzuju na těch ženskejch, kristepane, ale teď je mi čím dál tím víc jasný, že to jsou ony, kdo si na mně něco vylejvá. Já jsem tady vlastně ta oběť, zatraceně! Protože já mám každou z vás svým způsobem rád a na každou z vás pořád myslím, rozumíš? – Jasně že nerozumíš... I na tebe budu zejtra myslet, víš o tom? Stejně tak pozejtrí a stejně tak celej další tejdén, dokud si někde nenabalím (nebo se nenechám sbalit) jinou... Ale mně je jasný, že ty ne. Jste všechny jedna jako druhá, použit a šlus, co? Zatraceně, ale já vás mám rád! Všechny, každá z vás pro mě něco znamená! Kdyby byla alespoň jedna z vás ochotná se mnou zůstat dyl jak do toho podělanýho rána, byl bych ten nejšťastnější chlap pod mrakama! – No, že to nebude tahleta, je víc, než jasný. Pochybuj, že se i rozloučí. Tahle Patricie ráno potichoučku vstane a počítám, že se pod nápořem opice možná i rozbřečí a začne vzlykat: ‚Co sem to udělala, co sem to jenom udělala!‘ a podobný kydy. Potom si spakuje svý saky paky a vypadne tak rychle, jak jen to půjde. Doma udělá manžilkovi k snídani míchaný vajíč-ka se slaninou a pomerančovým džusem, něžně ho probudí polibkem, a když nebude muset do práce, provede s ním „očistné milování“ ... A mě tu nechá ležet na tý rozvr-zaný posteli s ulepenou dekou a zírat do prázdna... Haleluja!

Che, jak dělá, že spí! Vsadil bych poslední prachy, co mám, na to, že mě celou dobu tajně sleduje, jak tady sedím a kouřím, a čeká, až si zase lehnu, aby se ke mně mohla ještě jednou pořádně přitísknout... Ale to ne, takovou radost jí neudělám. Schwálně, jak dlouho to vydrží, haha...

Sakra, jen jedenkrát jsem se já vůl zeptal, jestli pro ni něco znamenám... Hm, která to ale byla? Že by Marie? Asi... tak jako tak jsem se dost zasmál tý její reakci: 'Jasně Jozífku, to víš, že jo, ale teď dělej, než se Martínek vrátí z práce...' Che, Martínek byl dost překvapený, když se vrátil z práce, haha! No jo, ale jak se potom v takovýhle situaci chovat? Kruci, asi jsem musel bejt tomu Martínkovi za pořádnýho vola, když jsem vstal od rozdělaný práce, oblíknul si nejnútnejší a s 'Příjemný večír přejí' odpochoďoval někam za horizont... Hm, to byl taky jeden z těch podělanejch paneláků... Myslím, že byl zrovna prosinec, den před Štědrým večerem. Možná jsem spíš měl popřát šťastný a veselý.

Vážně se teď cejtím takovej... vycuclej.

Cha, když jsem ale před jednou z nich zkusil takhle filosofovat, podívala se na mě, jako by mi chtěla dát facku, načež procedila mezi zuby: 'Šukej a nepřemejšlej!'... Bezva rada. Už mnohokrát jsem jí použil... A měl bych se jí asi řídit i dneska.

Josef. To je taky jméno na zahrabání. Copak se člověk může cejtít nějak neprůměrně, když se jmenuje Josef? Sakra! Ani popelník tu není. Co teď s tím? Kruci, pod postelí se to snad ztratí. Haha, ani nepřemýšlím, co všechno tam může bejt. Každopádně odtamtud táhne solidní puch... Tak pojď, ty velrybo, už si lehám, můžeš se projevit! Ach jo, co já na ní vlastně viděl? Vždyť má vlastně celkem slušný tukový zásoby... Ale Pepíku, přece si tu nebudeš před sebou hrát na nějakou falešnou morálku, beztak víš, že je celkem fuk, jak vypadají, ne? – Asi jo.

Copak ona vážně spí? Kde je těch osmdesát kilo živý váhy, já už ležím... Zafoukám jí do ucha, to vždycky zabere... Vida, už je vzhůru. Kristeboha, zase ten neupřímně slastnej pohled... to je od ní pěkně hnusný.

Jozi?

Jak na idiota. - Ano Patri? Aby ses nerozplynul...

Jseš to ty? Jseš tu pořád se mnou?

Jasně, že jsem s tebou Patri. – Ale nadšenej z toho nejsem, to mi věř. – Copak se děje? Nedělej, že tě to zajímá...

Zdál se mi takovej divnej sen... Copak? Ale už je to pryč... Ježiši, tý táhne z držky! Pojď sem a dej mi pusku. MLASK! – Slabochu. – Už je to lepší? Pokrytče.

Ještě jednu... A pořádnou. To by ale byl první polibek s tobě podobnou. Když už to musí bejt, prosím, ale proč jenom líbáš, jako když mi doktor strká dřívko do krku? Miluju tě... to víš, že jo! Jdi se z toho radši vyspat.

I já tebe. Tak, a frázi na dobrou noc máme za sebou. Už se ti bude spát líp?

No nevim... A je to tady, teďka se ze mě znovu pokusí vysát veškerý život a veškeré mé naděje a bude se u toho tvářit, jako by jí to všechno strašně bavilo a dělalo dobře. Tak to ne, zlato, do tohohle já nejdu... Nemůžu. Já už nechci, rozumíš?! Už nikdy! A necul se tak na mě, dobře víš, že to na mě neplatí... Neplatí na mě ani to tvoje hlazení po tváři!! A neopakuj pořád, jak mě miluješ, oba dobře víme, že to nemyslíš upřímně, že to není vážně, jenom mi tím podlamuješ moje rozhodnutí... Ach jo, pane bože!

Nevíš? – Směju se jako úchyl ... Jsem slaboch.

To byl teda zase kauf, tenhle hotýlek! To se mám jako sprchovat ve studený nebo co? Ale ono je to stejně nakonec jedno, ne? Hlavně, že ze sebe smeju ten hnus.. Jako bych na sobě pořád cejtíl ten její smrad, jako bych byl ulepenej od toho jejího potu. Zaplat pámbůh, že už zase usnula, byla by mě přivedla do hrobu... Brrrrr, to je ledový! No, ale dá se tu vydržet... Zatraceně, proč jen se zase cejtím tak blbě? Je mi ze sebe na blití... Už to nechci dál dělat, už vážně ne! Tahle byla poslední, musí bejt poslední!! Zejtra vstanu, nechám ji odejít, pořádně se upravím a pudu hezky zpátky do tý svý podělaný kanceláře psát na tom podělaným stroji... Faktura 01, po ní faktura 02, potom na přepsání znovu faktura 01 s drobnými úpravami, tentokrát pod názvem faktura 01b, a po skloubení faktury 01b s fakturou 02 vznikne, pro úspornost práce a výroby, faktura 03, ačkoli obecně vzato žádné faktury 01 a 02 neexistují...

Sakra, musím to vypnout, je tu vážně strašná kosa! Když jsem takhle naposledy slyšel skřípat kohoutek, skončilo to vytopeným barákem... hm, proč ne, alespoň by se něco dělo. Beztak to většina z nich... většina z nás... dělá jen proto, že se potřebujeme nějak rozptýlit, něco udělat. A ublížit člověku je ta nejjednodušší a upřímně řečeno i nejšťastnější věc, kterou my, lidé žijící ve stereotypu, dovedeme. Na nic víc se nezmůžeme...

Hm, stejně myslím, že mi to zejtra nedá a budu muset nějak pozlobit Janu. Hehe, ta holka ze mě ale musí mít mindráky! – Asi je to jediná z nich, který jsem kdy ublížil... měla smůlu, že byla v tomhle ohledu první, u který jsem si ochotnej něco takovýho připustit. Jak ta byla na mě natěšená, to jsem neviděl! Chudák holka... No co, bylo to v době, kdy jsem měl poprvý chuť něco rozbít, vyřít se z toho všeho, neměla se mi plést do cesty! Kruci, vždyť to vlastně byla ona, kdo sved mě, no ne?, Jozífkou... Jozífkou, ani nevíš, jak já tě miluju, já... Myslím na tebe každěj den, jak tě jen vidím přicházet, podlamujou se mi kolena, řekni prosím tě něco, prosím, všímej si mě víc, já...' a podobný kydy, to přece je svádění. Vždyť mě i položila na pracovní stůl! Hm, nakecal jsem jí, že jsem na masochistický hrátky, ale ani pak nepřestala... Odesla si to chudák. Odesla to za všechny ty podělaný faktury, za všechn ten hnus kolem, za všechny ty lidi, co jsou stejný! A vlastně i za všechny moje dosavadní neúspěchy s ženami. Za známosti končící většinou větami: ‚To ses posral, ne?‘, nebo mojí oblíbenou: ‚Dobře, přiznávám, že jsem ti ublížila, ale prostě se stalo, takže nečekej, že se ti za něco omluvím‘... Dneska už nečekám na nic. – Šla domů zbitá jako žito. Věřím, že mi ještě neodpustila, jak jsem jí potom poslal do řiti... to bylo jedinkrát, kdy jsem se bál sám sebe. Prostě mi to ale ujelo, no, co se dá dělat, to se čas od času stává! Možná proto se nechávám teď tak trápit... Musím si z ní každěj den dělat v práci šprťouchlata, abych na to nemusel myslet... Stejně si ale vždycky vzpomenu, jak se u mě v kanceláři den potom, s monoklem na kšichtě, rozbřečela... A beztak mi to nepomohlo. Bylo to naprosto zbytečný... I když, slyšel jsem, že se prej vdala a manžel jí taky mlátí ostošest. I tak bych potřeboval pořádně propláchnout... Nenávidím se za to, ale tohle trestání už taky trvá strašně dlouho. Já se na rozdíl od ní už asi nikdy nebudu moct oženit. Panebože, ne... Jenom tady nebul, zatraceně, udrž si kamennou tvář, ať nevidí, jak tu v tý podělaný koupelně brečíš!! Kristepane, určitě by tě tady stejně nechala. Myslím, že už střízliví a začíná si to všechno pěkně v tý svý palici srovnávat. Už to asi ví. Už ví, že jsem jen jeden z jejich velkejch omylů. Tohle říká každá.

Takhle to dál nejde, já už takhle dál nemůžu... Buď s tím hned zejtra skončuju, nebo si jednou vpálím kulku do hlavy nebo pustím plyn... A dotýcnou nechám chčipnout pěkně se mnou! První i poslední potrestám za to... prostě za to, že byly první a poslední. Cha, dokážu si představit ty titulky v novinách: ZHRZENÝ MILENEC UPÁLIL SEBE I MILENKU nebo ŠÍLENÝ SATYR PROJEVIL KROMOBYČEJNOU DÁVKU KRUTOSTI – ON BYL VŽDYCKY HRUBÝ, I MĚ DOKONCE JEDNOU ZBIL! TVRDÍ JEHO SEKRETÁRKA, apod. Do hajzlu!! Vzchop se zatraceně a postav se na nohy! Omne animal tristic es post coitum.

Vždycky si vzpomenu na tátu, jak se složil, když nás matka opustila. No jo, ji jsem už taky neviděl ani nepamatuju... Prý byla alkoholik, cha, ale že chlastala proto, že si otec vodil domů ženský, to už nikoho nezajímalo. Ale ke konci života byl stejně splasklý jako já teď. Umíral sám... Sakra, pamatuju se, jak mi na těch svých dāmách, funící, hekající a s vystrčeným zarudlým zadkem připomínal paviána... Cha, kdo ví, jestli já teď nevypadám stejně... každopádně jsem byl už tehdy rád, když za mnou některá z nich přišla a řekla třeba: 'Jéžíš, ty si ale pěkněj klučina, vid'?' Pojď a ukaž tetě, jakýho máš zbojníka... Hm, to je ale pěkněj pašák, ten tvůj zbojník, to ti teda povim. Vsadím se, že jednou budeš stejnej bourák jak tvůj táta...' ... Asi myslela, že mě tím potěší, kráva jedna.

Tak vstávat. Je čas vyrazit... šukat a nepřemýšlet. Je to vážně posranej život, sakra.

Zdá se, že ještě spí... Hm, už se nemůžu dočkat, až ji za týden někde uvidím s nějakým jiným. Budu se zase určité cejtít pod psa a někde schrastím nějakou jinou... fajn vyhlídky. Dal bych si frána jako nic na světě! Zchlastal bych se do bezvědomí. A pravděpodobně bych jí hned na to znova vobtáh... Kruci, to už ne!! Už toho mám vážně dost, nechám toho. Je na čase se na to všechno pořádně vykašlat! Nechat toho a chčipnout třeba s ptákem v ruce, ale... Už jsem toho zažil fakt dost. Je čas udělat za tím vším pěknou tlustou čáru. A pokračovat čistej dál...

Ahoj.

Hm...

Co je?

Hm?

Ptám se, co je?

Co by bylo?

Ale prosím tě, Jozi... - Co se tváříš jako kakabus? Ale no tak, nemrač se, nesluší ti to.

Pojď sem... Co je?

Asi už budeš muset jít.

Cože?

Je ráno. Ty nemusíš domů?

Tam to tu chvilku vydrží i beze mě. Pojď sem a nestůj tam tak, vypadá to, jako by si chtěl odejít... Nebo snad chceš? To by mi bylo líto...

Nesměj se tak blbě! Chtěl jsem ti říct už včera, že se směješ jako kráva. – A možná bys... možná bys už měla jít, padej.

Prosím?

Povídám padej!

Joji... co se děje? Myslela jsem, že je všechno v pořádku, že jsi fajn... Víš, včera... bylo to moc krásný, já nechci, aby to takhle skončilo. Nechceš si ještě popovídat?

Ne. Krev mi stoupá do hlavy a obsah žaludku se dere na svět stejnou cestou, jakou se do něj dostal. Sakra, proč mi nikdy nikdo neřekne, co v takových situacích dělat?! Pochop, já nechci, aby si šla, chci, abys tu zůstala! SE MNOU!!! Koukej vypadnout. Nekoukej tak na mě, já to nechtěl říct, to prostě ze mě tak vypadlo! Víš, že jsi jediná, co chtěla se mnou zůstat i ráno? Moc si tě za to vážím. – A nebreč, prosím tě, jenom nebreč!! Byl bych rád, aby ses chovala rozumně. Jako dospělá.

Co... co to znamená?

Až mě někde uvidíš, vůbec se ke mně nehlas, ano? Prostě jsme se nikdy nepotkali.

Tak dobře, sbohem... Teď. V tenhle pomíjivý okamžik, kdy ses i přes polykání slz, i přes bolest hlavy a všechny ty ostatní věci patřící k poctivé ranní opici byla schopná hrdě postavit na vlastní nohy a zpřítomnit se mi podívat do očí, v tenhle moment jsi byla pro mě nejkrásnější. Všechny ty drobné nedokonalosti, špinavé, ulepené rozcuhané vlasy, upocené břicho, špína za pravidelně ohryzávanými nehty i všechny přespříliš zaoblené části tvého těla splynuly v jednu velkou dokonalost ve chvíli, kdy jsi byla schopná si v klidu obléct triko, kalhoty a podívat se mi zpřítomnit do očí. V tu chvíli jsi mě porazila. A kdyby mi to jen ta moje blbá hrdost dovolila, padnul bych před tebou na kolena a odposlal tě, ať tu se mnou probůh ještě chvíli zůstaneš, neboť v tu chvíli jsi se pro mě stala ženou. Člověkem. Bytostí mající větší právo na život než všichni lidé, které jsem za svůj život kdy poznal. Tvůj odchod byl jen třešničkou na dortu... Ale já vím, že se nejspíš v nejbližší době složíš, jako jsem se složil včera já. Ze smutku a samoty. Věděl jsem to u ostatních, vím to i u tebe... Je to ale poprvé, co bych tam chtěl s tebou být, držet tě za ruku... Ani jsme se pořádně nerozloučili.

Tak a je pryč. Co dál? Správce týhle barabizny mě asi za chvíli vykope, prachy za pokoj vypršely už před půl hodinou. Možná mu budu muset i něco doplatit... Hm, moc u sebe nemám... Třeba mi dá do držky, potřeboval bych to. Bud' to, anebo... Ne, to už ne, skončil jsem s tím jednou provždy!! Žaludek mi svírá takový zvláštní pocit. No, jo.

Je načase vstát, jít domů, dojít tam poslední zbytky, nasadit úsměv úspěšného mladého muže a jít se hrdinsky poprat s fakturami... Potom jít s průměrnými přáteli na jedno průměrné pivo a vést u toho průměrné řeči... A pak půjdu do nějakýho zaplivaného pajzlu a sbalím nějakou pěknou kurvičku! Sakra, jak já se na to najednou těším!! Chacha! Tak pojďte, vy mrchy, váš Jozí čeká! Těšte se, moje dámy, krize zase jednou přechází! Padne večer a jsem jen váš!!

PETRA BRŮŽOVÁ
MÍSTO, KDE JSEM DOMA

Přečti si

*Píšu ti,
abych se pousmála,
aby ses pousmála,
abys otevřela oči,
abys mi zas řekla
„holka, život se točí!“,
aby tě celý svět cítil.*

*Píšu ti,
abych zapomněla,
abys i ty zapomněla,
aby sis zase sfoukla řasu
a řekla to svoje „já chcu“,
aby se nikdo nemračil.*

*Píšu ti,
abych se rozpomněla,
aby ses rozpomněla,
na horká léta a studené nosy,
na rozšláplé boty a „nohé boky“,
aby nás tvůj smích obtočil.*

*Píšu ti,
abych se ujistila,
aby ses ujistila,
že moje, tvoje, naše
malinkaté MY
nám nebude chybět.
A lžu. Bude.
Ale doufám, že z duše neubude.
Co jiného nám zbývá.*

*Píšu ti,
abych se neztratila,
aby ses neztratila,
aby nám nikdy nezhaslo světlo,
aby nás všechny zahřálo teplo
za života i ve smrti.*

*Píšu ti,
abych si posmutnila,
aby sis posmutnila,
vždyť na to máme právo,
ale jen trochu, málo,
aby nás svědomí neztrestalo.
Jsme přece my a tím i zůstaneme.*

*Píšu ti,
abych se omluvila,
aby ses omluvila,
že neplníme to, co se přísahá,
když se stmívá,
že půjdem tam a vezmem se vždy s sebou,
jak už to u přátelství bývá,
a nikdy nenecháme sebe samé
se sebou samotnou.*

*Ještě ti napíšu,
abych se připravila,
aby ses připravila,
na to, co jednou přijde,
až smrt si ke mně cestu najde
ale až jindy. Pak.*

Chápeš?

*Píšu ti,
abych tě obvinila!
Byla jsi moje místo doma,
byla jsi všechno, co mám.
Co mi teď zbývá? Jen tahle slova.
A co teď jako domov poznávám?*

*Jsem jenom písek a po kouscích
se sypu kolem světa.
Žiju z odpadků a hříchů budoucích
a zbývá mi jen jedna věta.*

*Píšu ti,
ale nechci.
Chtěla bych tě ztrestat
za všechny chvíle, cos mě strhávala
do proudu svých slz, úsměvů a snění,
kdy prožily jsem rozbřesky i zatmění.
Za každé slovo, které jsem ti věřila.
Za každé slovo, které jsem ti svěřila.
Za všechny křivdy světa.*

Ale ne...

*Píšu ti,
abych se mohla politovat
a všechnu vinu hodila na tebe.
Tvoje hříchy, tvoje plány
a tvoje sny po ránu rozestlaný.
I sebe.*

A...

*Píšu ti,
abych tě poprosila:
Na místě, kde se lež před pravdou svoléká,
ve chvíli, kdy rozum potká duši.
Napiš mi.
Kde jsem teď doma?!
Odpověď na otázku
to se přinejmenším sluší.*

VINCENT HRABOVSKÝ

100 METRŮ SPRINT

Ještě než jsem se narodil, rodiče určili, že budu běžcem. Další malinká hlava, kterou bylo třeba zapojit do celku. Běžec, sprinter.

Tak jsem se narodil, odřízli mě od mámy a už jsem byl na startovní čáře. Rodiče byli pryč a já se cítil dost nejistě, nevěděl jsem, co se bude dít dál. Hned ale přišel nějaký pán a začal všechno vysvětlovat, bez nějakého zvláštního zanícení: „No tak, chlapče, netekej pohledem a dívej se mi chvíli do očí,“ prsty vytvořil věčko a ukazoval si jím na svoje veliké bulvy.

„Já jsem tvůj instruktor. Tohle si obleč,“ řekl a z batohu vytáhl přiléhavý sportovní dres a číslo, které na něj připnul hned po tom, co mi pomohl obléknout se.

„Až ti ukážu, dáš pravou nohu sem, levou sem, ruce do lajny, zkus si to, dobrý.“ Odešel za ostatními dětmi. Hlavou se mi honila spousta věcí. Proč jsem tady? Co je to tu za lidi? Opravdu má život vypadat takhle? Jsem tu tak krátce, ještě jsem se ani nerozkoukal a už jsem zapřažený v něčem, čemu ani sám nerozumím. Jediným východiskem bylo mlčet a poslouchat všechno, co mi instruktor říkal. Ten podivný chlápek už se zase blížil, doufal jsem, že mi všechno vysvětlí. Že mi popíše, proč jsem vůbec na světě. Byl jsem přece jen ještě novorozeně. On mi ale suše sdělil: „Za chvíli se startuje, ostatní jsou už připravený,“ a opravdu, na čáře se rovnaly další čtyři děti, oblečené v barevných kombinézách, očíslované. „Zaujmi pozici a já vám to odpočítám, závod začíná výstřelem, tak se nelekni a vrhni se vpřed. Vidíš támhle ty lidi u toho černobílého praporu? Tam je cíl, tam se musíš dostat co nejdřív. Je to odsud rovných sto metrů. Lidi chtějí vidět, co v tobě je.“ Tribuny plné diváků šuměly neurčitým očekáváním. „Na nic nemysli, prostě běž jak nejrychleji můžeš. Zapoj všechny svoje svaly a ukaž, že jsi tu správně.“ Copak já jsem tu chtěl být? „Na nic se neptej, ne utíkej. Nejspíš to bude bolet, to je normální, musíš to vydržet, až dokončíš závod, všechno, co během něho obětuješ, se ti vrátí. Musíš tomu věřit. Na konci tě všichni budou doslova milovat. Když tě cestou napadnou nějaký zlý myšlenky, zažen je pryč, když jim odoláš, odpustíme ti všechno špatný. Musíš jen běžet, nic víc, jasný? Amen.“

Všechno bylo jasné, sice jsem nevěděl proč, ale už jsem aspoň věděl, co mám dělat. Směr mého nadcházejícího snažení přesně vymezovaly dvě bílé čáry. Jak prosté, jde jen o rychlost. Mé tělo bylo malé, ale věděl jsem, že rychle poroste. Nesměl jsem se bát.

Začalo odpočítávání: „Připravit, pozor, teď!“ a strašná rána vyšla z hlavně instruktory startovací pistole. Výstřel mnou projel a já jsem, spolu s ostatními, vyrazil kupředu. Pomalu jsme se začali plazit vpřed, s vynaložením veškerého úsilí, přesně, jak bylo řečeno. Po několika zmatených pokusech o přesunutí se blíž k cíli nabraly moje pohyby ten správný směr, tělo posílilo a já se začal batolit vpřed. Diváci křičeli. Asi po metru a půl jsem byl dost velký na to, abych se postavil na nohy a pokračoval po dvou. Po dalších pěti metrech kolébaté chůze byly již nohy velmi dobře sehrány s pohyby rukou. Soupeři se drželi těsně za mnou a věděl jsem, že i oni rychle sílí. Snažil jsem se sou-

středit na běh, jak to jen šlo, přesto jsem ale neustále pociťoval podivné napětí, pocit, že něco není v pořádku, že běh není všechno. Ale instruktor říkal, že jde jen a jen o rychlost, takže se všechno zdálo být, jak má. Věděl jsem, že můžu vyhrát, byl jsem tam nejsilnější. Jen běžet, ano, to je, proč tu jsem. Jen stále dál a všechno bude dobré. Zatímco jsem si v hlavě třídil myšlenky, uběhl jsem dalších jedenáct metrů. Měřil jsem asi sto dvacet centimetrů. Cítil jsem opravdovou radost z toho, jak dobře plním, co mi bylo řečeno, běžíce stále na prvním místě. Na nic nemyslet a běžet stále dál, bez zaváhání, jako stroj.

Nohy začaly bolet. Ale co, o tom přece také mluvil pán na startu, všechno je v pořádku. Vtom jsem si uvědomil, že mi do očí svítí ostré slunce. Jak zvláštní byl ten svět. Modré nebe a horké slunce, které páliło do našich potíciích se těl, do těl ženouciích se za tak neurčitým, ale přesto jediným cílem. Ta žhnoucí koule byla tak plná energie, tak intenzivní, že se na ní nedalo ani podívat. Taková krása! Proč tam to slunce je? Kéž bych ho mohl chvíli pozorovat, dozvědět se o něm víc. Škoda, že nemám víc času. No! Na co to myslíš? Co ti říkali? Takové myšlenky jsou nebezpečné, rychle je zažeň! Tak jsem běžel dál. Potlačil jsem zlou přemýšlivost a soustředil jsem se na trať a na stále vzrůstající bolest svalů. Plíce hluboce vdechovaly a vydechovaly horký vzduch a srdce bilo jen pro jediné: pokračovat dál a dál. Na čtyřicátém osmém metru jsem lehce zaškobrtнул, opravdu nepatrně. Výkyv byl ale dost nečekaný, a přestože neměl významný vliv na plynulost mých pohybů, svedl můj zrak mimo trať – na trávník, který se rozprostíral kolem a jediné, co ničilo jeho krásu, byla samotná běžecká dráha. Opět mě přepadla přemýšlivost, před kterou jsem byl varován, a já si říkal, jaký je asi ten trávník na omak, jaké to je, když si na něj člověk lehne a nechá slunce, aby vyřídilo jeho tělo. Jak můj pohled brouzдал po té nádherné zeleni, utkvěl na něčem krásném. Byla to květina. Malá květina, která se lehce nakláníla sem a tam v souladu s větrem. Diváci se nás snažili dohnat k ještě větší rychlosti svými pokřiky, které se vzdáleností měnily na bezduché hučení. Tak krásná je ta květinka. Nechají mě přičichnout si k ní, až proběhnu cílem? Co se vlastně stane, až závod skončí? Instruktor mi slíbil samé dobré věci, ale co když se mýlil? A co když mi lhal, jen abych běžel rychle? Cítil jsem trochu vinu, když jsem nechával tyto myšlenky plynout bez kontroly. Vinu, že nedělám přesně to, co mi bylo řečeno, i když se to nikdo nemohl dozvědět. Proč se tím mám ale řídit? Je tak málo času!

Tělo už ztrácelo sílu. Na sedmdesátém sedmém metru jsem si uvědomil, že není jen jediná možnost, že existuje něco víc než plnění něciích pokynů. Zbývalo něco přes dvacet metrů a ostatní byli stále daleko za mnou. K výhře stačilo jen nepolevit. Pokračovat dál, zahnat nedobré myšlenky a spolehnout se na instruktorova slova a vlastní tělo.

Uvědomil jsem si, že to není můj závod. Já ho běžet nechtěl. Pot mi tekl po tvářích a vousy mě lechtaly na krku. Slunce svítilo stále stejně úporně a tráva voněla. Musel jsem se rozhodnout, co dělat dál. A co nedělat dál. Nechtěl jsem už běžet, vysadil jsem a mé nohy mě setrvačností donesly až na devadesátý první metr, pouhých devět metrů před cíl. Dav šílel rozhořčením, tribuny se hemžily tisíci drobnými pohyby. Těsně kolem mě proběhli všichni čtyři sípající starci.

Otočil jsem se k publiku a s největší možnou upřímností jsem mu vyřil své srdce: „Už nepoběžím, už nechci! Zajímá mě, jaká je tráva na omak a proč slunce tak pálí, Chci

vědět, co je za tribunami. Nikdy jsem běžet nechtěl. Chci žít sám za sebe, chci se rozhodovat!“ Otočil jsem se k cíli a spatřil jsem klátící se lidské trosky se šedivými vlasy dlouhými plnovousy, jak marně popadají dech. Ani ten, co vyhrál, se nemohl zvednout ze země a únava z běhu spolu se stářím ho oslabovaly v každém pokusu o záchranu života.

Jak tam tak umírali, věděl jsem, že jsem se rozhodl správně. Strhnul jsem si z hrudi číslo a potom i propocení závodnický dres a obojí jsem hodil na dráhu. Bosýma nohama jsem vstoupil na trávu. Vítr příjemně ochlazoval mé nahé tělo. Vydal jsem se hledat svůj domov, ať už byl kdekoliv. Cestou jsem se zastavil u květin a přivoněl jsem k ní. Jdu domů.

TEREZA HEJDOVÁ

PODIVNÁ ZNĚLKA O LETOŠNÍM JEŠTĚ PODIVNĚJŠÍM BŘEZNU

Začínám se už vážně bát.
Zima se letos nechce vzdát
a já jsem plná obav,
zdali se jaro dostaví.

V sněhu se brodím po ránu,
kapuci jen tak nestáhnou,
mám silný svetr, rukavičky...
Není to březen jako vždycky!

Nebělají se bledule
a teploměr je na nule.
Klasická zima z biášků.

Jestli to půjde takhle dál,
asi se jara nedočkám
a prošvihnu čas na lásku.

TRAPNÝ SONET PRO JEDNOHO ZABEDNĚNCE

Jestli to nebude bolet,
(Děsím se totiž bolesti,
je to jak známo neštěstí.)
napíšeš pro Tebe sonet.

Jenže mám tvůrčí krizi.
(Lásky mě tiše míjejí,
staví na jiné koleji.)
Doufej, že krize zmizí.

To Ti však vůbec nebrání,
šeptat mi něžná vyznání
ve škole nebo venku.

Ty máš jen svoji matiku,
doufáš, že budeš v balíku...
A tak Ti piši znělku.

PODZIMNÍ

Kraj oblékl se do mědi,
mlha se lísá k patám stromů.
Co všechno holky nevědí
a chtějí poznat? Dejme tomu.

Za co se platí stříbrem vlasů,
bolestí kloubů, hloubkou vrásek?
To přece není jen daň času
a nebo stopa našich lásek.

Stromy se tváří nostalgicky
a já se snažím držet krok.
Nic nepochopím. Jako vždycky.
Snad jednou – možná – napřesrok.

ČERNOBÍLÉ BLUES

Je černobílý den
Do proužků vyšňořen
a zamknut do kláves
mlhavou cestičkou sbíhá se na náves
kde školní autobus nabírá hejno

Je bílý den
Jen matika bude černá

JAN KRATZER PROČ ŠEL HUS DO KOSTNICE

Bylo známo, že naše vesnice není ani na sklonku patnáctého století centrem inteligence, ale že je situace až tak vážná, jak se ukázalo, netušil nikdo. Totiž, farář Brzo, který zde učil, se práce dobrovolně vzdal říka, že ani Bůh mu zde není dostatečnou oporou. Aby čtenář pochopil, do místní jednotřídky pravidelně docházel pouze školník Pádlo, jinak bezdomovec. Ze studentů pak ústav občas navštívila dívka Cesných, jejíž rodina si zakládala na vzdělání, neb otec četl. Ostatní žáci pak docházeli jen výjimečně, většinou za účelem družného hovoru se školníkem.

Místo bylo tedy volné a bylo třeba ho obsadit. A to rychle, neboť hrozilo, že pan Cesný (kterého dcera doučovala) zapomene číst, a tím dosáhne místní negramotnost sta procent. Dobrovolně se nikdo z obyvatel nehlásil. Věděli proč. Nešlo jinak, než vyhlásit na pozici kantora veřejný konkurz. Rozhodlo tak místní zastupitelstvo v čele se starostou. Kurýři byli rozesláni, datum výběrového řízení stanoveno na příští pátek, kolem oběda.

Ve stanovený den, v 11 hodin, zasedla na zdejší faře porota složená ze sedláka Trubce (negramota), lichváře Noska (negramota), dostihového závodníka Kladce (duševně zaostalý a negramota), švadleny Duté (pologramotná – čte) a starosty Breburdy (pologramota – počítá). Za stolem zasedl ještě písař Vír, který však psaní pouze předstírá, protože je sám negramota (jeho funkci však předepisuje zákon, tudíž se musí zúčastnit i před svůj drobný handicap).

Uchazečů nepřišlo mnoho. Oba přišli na jedenáctou. Jako první před výběrovou komisi předstoupil profesionální vymítač ďábla pan Defforberg. Oděn v černý plášť, neoholen a silně páchnoucí lihovinou se krátce přestavil. Poté přednesl báseň, svůj vlastní kus, „Dítě – převlečený Ďábel“, dále seznámil přihlížející s nejnovějšími západními metodami tělesných trestů, předvedl krátkou gymnastickou sestavu s bičíkem a pozpátku přepsal pátou kapitolu z bible. Porota, nadšena pokrokovostí a důsledností Defforbergovou, vestoje tleskala. Zdálo se, že je rozhodnuto.

Druhý uchazeč neměl vpravdě lehkou pozici. Defforberg se v rohu místnosti pohupoval na židli a zvesela si pískal ústřední melodii z hry „Vymítač ďábla“, přičemž se lehce pleskal bičem po zádech. Porota vyzvala muže, aby se přestavil. „Jmenuji se Jan Hus a jsem kazatel a pedagog.“ Komise, jména neznaje a funkcí neoslněna se, zjevně otrávena, tázala na Husovy vyučovací metody.

Hus vypadal sebejistě, když mluvil o příslibu stoprocentní gramotnosti, nejnovějších obrázkových učebnicích, písních a odměnách za dobře odvedenou práci. Členové komise se tvářili znechuceně.

„A jak dosáhnete toho, aby vás žactvo poslouchalo?“ tázal se předseda.

„Představím jim školu zvesela!“ bleskurychle smečoval Hus.

„Proboha! Zvesela?!? Jsou to malí čertí!“

„Ne! Jsou to zanedbané děti! Dejte jim motivaci a uvidíte!“

„Dobře, dobře! Dost! Nechte těch extremistických nesmyslů! Každý ví, že nejnovější trendy z Basileje a Vatikánu velí vést mládež pevnou rukou!“

Hus ztrácel půdu pod nohama, argumentoval nevinností a bezbranností mladých. Komise vyrukovala se statistikami násilných trestných činů spáchaných mládeží – dominoval kanibalismus ve třídách, rozmluvy s ďáblem, přepadávání pocestných a chov křečků. Hádky vrcholila, každá strana měla svou pravdu. Defforberg za stolem podřimoval.

„Cha! Jak chcete! Toužíte-li po tom, aby vaše ratolesti vychovával šílenec (Defforberg, zaslechnuv své oblíbené slovo, se probudil), tak prosím! Ale až vás váš syn zkonzumuje na česneku, tak za mnou nechodte! O místo již nestojím!“ bouřil Hus na celý sál.

„Výborně! Pane Defforbergu??! Místo je vaše!“ udeřil Breburda pěstí do stolu.

„Cha! Prosím! Půjdu tam, kde mou práci ocení! Za týden jsem zván na sněm do Kostnice! Jsem si jist, že mne tam přivítají plamennou řečí a mé dílo zhodnotí, vy synové Ďábla!“ S těmi slovy bouchl dveřmi a zmizel.

A skutečně ho tam plamenem uvítali...

JAKUB NOVOTNÝ

VZPOMÍNKA NA SALEM ANEB KRÁTKÁ PRÓZA O VELIKÉM STRACHU, NENÁVISTI, BOLESTI A NADĚJI

1.

S nekonečně dlouhým skřípotem se zavřely těžké dveře, jež nás dělí od zbytku světa. Salemské čarodějnice, prokleté satanovy snoubenky.

Byla jsem obviněna z čarodějnictví starou pannou Bertou. Závíděla mi bohatství a krásu.

Doufala, že se bude moci vykoupat v neštěstí svých bližních, snad jí Bůh odpustí to, co já jí odpustit nedokážu.

Včera přijel z Bostonu smírčí soudce, muž zastupující krále i boha. Strážce tvrdily, že je nesmiřitelným bojovníkem se silami temnot. Dokáže odhalit Ďábla v komkoliv z nás. Zítřejší budu předvolána.

Na cele je se mnou i mladá dívka, Dorry, dcera chudého pastevce. Klepe se v rohu. Zítřejší má také slyšení.

Otče náš, jenž jsi na nebesích...

Tak moc se bojím.

Usínám na zbytku slámy na kamenité podlaze s vědomím, že jsem nevinná.

2.

Ráno mě probouzí chlad. Nad sebou slyším těžké kročeje přecházejících strážných. Dorry stále sedí v rohu a něco si mumlá.

Otevírají se dveře a dovnitř vchází shrbený holomek. Chytá mě za vlasy a táhne mě ven. Jdu na slyšení. Slyším plakat Dorry a pak její bezmocné bouchání do dveří.

Smírčí soudce je malý muž s tvářmi zohavenou jizvami po neštovicích. Klade mi různé otázky, řve na mě, nutí mě přísahat na Bibli, bije mne...

Jsem zpět na cele. Dorry už nesedí v rohu, ale leží na zemi v zakrvácených šatech. Potichu sténá. Mám strach. Nemohu nic dělat, ke každé z nás někdy přijdou a lítost oslabuje.

Zase upadám do neklidného spánku.

3.

Zdál se mi nádherný sen. Procházela jsem se po rozkvetlé louce. Vál vlhký větřík a kolem mě si hrály mé děti. Ještě cítím vůni květin.

Dorry se usmívá. Obestírá mě hrůza, takhle to skončit nemělo. Vidím její prázdné oči a ztuhlou tvář. Leží se sepnutýma rukama. Vypadá jako pokroucený, seschlý stromek. Má zacuchané vlasy, které jí trčí na všechny strany. Kolem jejich nohou pobíhají dvě krysy a perou se o vychladlá sousta.

Na chodbě slyším hlasy, už si pro mě zase jdou.

Bolest. Nemohu dýchat. Jak ráda bych plakala, ale utrpení už vysušilo všechny mé slzy. Nic kromě bolesti už necítím. Na rukou mám palečnice.

Vzpomínám si na bití. Pan Martel, Bůh ho zatrat, mě bičoval dokud jsem neodmlela.

„Bože, proč jsi mě opustil? Nenávidím Tě!!!“

Mám strach, že už nikdy neuvidím své děti, neuslyším jejich smích. Strašně mi v mé temnotě a samotě schází. Dny, hodiny a okamžiky, které trávím v cele, se slévají do nekonečného proudu bolesti. Utrpení se stalo náplní života, strach jeho kořením. Okénkem prosvítá radost okolního světa.

Dorry stále leží na studené podlaze. Odešla tam, kam míříme všichni. Přesto ale doufám, že budu ušetřena. Jsem přeci nevinná! Já jsem doopravdy nevinná!!
Vzteky.

4.

Možná už jsem mrtvá. Blouzním. Ve snu jsem spatřila černé anděle a prozřela. Bůh je dávno mrtvý, lidé ho zabili na Kříži. Okénkem se ke mně valí tma, chuchvalce smrti a můj jediný společník strach mne také opustil.

Neustále se modlím k mrtvému Bohu, ta nejistota, ta bezmocnost.

Žaluji rezavým okovům, že všichni mě opustili. Nohy se mi klepou a ani krev z ran už neteče. Na dveřích jsou hluboké škrábance a já mám zničené nehty a prsty. Je mi taková zima. Ta bolest, ten němý nářek, kterým se zadusím. Co se se mnou děje?
Bolest pomalu mizí, ale s ní láska, touha, naděje a vášeň.

Ticho, kapky vody stékají po stěně a na zemi tvoří malé kaluže. Vlhko klece, ve které je vězněno divoké zvíře. Bolest a utrpení by se daly krájet. Smrt.

Stráže otevřely dveře a odhalily Fredericovi pohled na v cárech oblečené stvoření, jež kdysi snad bylo ženou. Frederic byl kněz, vymítač ďábla a také sadista. Přál si této ženě ublížit, uspokojit svou touhu. Takováto ďáblová stvoření vídával často a často i v mnohem horším stavu.

Jeho strach a nejistota záhy ustoupily náboženskému zánícení a vrozenému sadismu. V duchu odříkával svůj katechismus. Najdi ďábla, mluv s ním, neuplácej ho, znič jej bez milosti. To vše s Božím požehnáním.

Pohledem přešel po chladné místnosti, po vlhkých, lesknoucích se stěnách, podlaze ze studených kamenů a zbytku slámy v rohu. Až teď si všiml těla ležícího u stěny. Ta už dostala, co si zasloužila. Čarodějnice jedna.

Pomalým, ale pevným krokem vykročil k ženě.

Zvedla pohled na neznámého kněze oděného do bělostného roucha, s rukama obtěžkanými zlatými prsteny. V jedné ruce drží Bibli a v druhé misku se svěcenou vodou.

Na krku má zavěšený velký, zdobený kříž.

Přibližoval se k ní a začal latinsky odříkávat Otčenáš. Ruku namočil do misky a se slovy *In nomine patris et filii et Spiritus Sancti* ji třikrát pocákal vodou. Zvýšil hlas: „Vyháním ďábla z tohoto těla.“ Opět na ni šplíchl. „Satane, odstup od této nešťastnice!“

Jeho hlas vzrušením poskakoval.

Krčila se v rohu u zdi. Po tvářích jí stékaly kapky svěcené vody. Strach se vrátil.

„Mé dítě, usídlil se v tobě ďábel. Jsi uhranutá, přiznej to!“

„Nejsem.“ Zaskuhrala. Pomalu se přisunula blíže ke knězi.

„Jsi posedlá, čarodějnice. Přisáhej na svatou Bibli!“

Natáhl k ní bibli vázanou v černé kůži a s pozlaceným křížem na přebalu.

„Přístup blíže a přisáhej.“ Jeho hlas hřměl malou koubkou, odrážel se ode stěn a nará-

žel do ní ze všech stran. Nebylo kam se schovat. Chtělo se jí plakat.

Přisunula se blíže a třesoucí se ruce položila na knihu.

Kněží se zablesklo v očích a chytil ji za hubenou ruku. Zařval a zkroutil jí ruku za záda.

„Ty nečistá, ty satanova děvko, jak se opovažuješ sahat na svatou Knihu?“

Začal ji tlouct těžkým křížem. Lehla si na zem a přijímala rány tak, jak dopadaly.

Zírala nad sebe na modré nebe, kolem ní zavanuly fialky a mateřídouška.

Slyšela i dětský smích a rozhovor dvou dřevorubců. A pak se potopila do hluboké, klidné vody tiché studánky. Topila se a přála si zemřít.

Frederic stál nad klidným tělem a po skráních mu stékal pot. Jeho bělostná říza byla zašpiněna krví a blátem. Byl vyčerpaný. Cítil, že udělal vše, co mohl.

V tichosti opustil celu.

5.

V okovech předstupovala před tribunál, kde zasedal smírčí soudce, zlovolný kněz a starosta Salemu, malý, brunátný muž.

Jeden z drábů ji uhodil do zad. „Klekní mrcho.“ Klečela na zemi a klepala se strachem. Aspoň jí zde bylo teplo.

„Sešli jsme se zde, abychom přezkoumali tento případ posednutí ďáblem.“

Smírčí soudce odříkával slova přesně podle připraveného protokolu.

Rozhlédla se po místnosti. V síni bylo namačkáno několik desítek mužů a žen a dokonce i dětí. Zahlédla Bertu a několik svých bývalých přátel.

„Obžalovaná, povstaňte. Jste posedlá ďáblem?“ Bylo to spíše konstatování nežli otázka.

Po několika dnech, kdy jí tloukli do hlavy správnou odpověď, byla připravena odsoudit se.

Přikývla.

„Odpovězte nahlas a zřetelně ANO.“ Opustil ji i poslední zbyteček síly, teď si rozhodla o svém osudu. Klesla zase na zem.

„Toto veřejné doznání nám ulehčuje rozhodování. Případ je jasný. Obžalovaná je shledána vinnou z čarodějnictví a bude pozitří oběšena. Tím končím zasedání.“

Zase ležela na zemi v cele. Celý život se jí slil do jediného okamžiku, do jediného slova. „ANO.“ Bude oběšena. Měla strach ze smrti, z šibenice, z umírání.

Umírání. Silný řetěz života bude přerván. Ukovaná pouta odpadnou, mysl upadne do zapomnění. Vše pohltí jasné světlo a ona vstoupí do ráje. Pozemské bolesti a strasti se rozplynou.

Milník u cesty. Vzpomněla si na dávno zapomenutý kámen, který minula kdysi na jaře cestou na jarmark. Byl obrostlý trávou a pampeliškami. Na nebi nebyl ani mráček a přeci jí bylo smutno. Jaro, stvoření, ale i umírání, znovuoživení, které spěje ke smrti a zániku. Zima je obdobím klidu, smutku, ticha a jistoty, neboť co nežije, nemůže zemřít. S jarem přichází naděje, bolest, ztráty, strach.

VINNA!!!

6.

Na krušné cestě porostlé pampeliškami a trávou kráčí dvě bosé nohy. Kulhají, vlečou se, jak nemocné ženy. Na nich tělo zohavené, ztrápené a špinavé. V hlavě myšlenky, co se snaží zachytit poslední nádechy života.

„Bože můj, smiluj se nade mnou.“ Pomyslela si a zatnula zuby. Modlila se ke svému Bohu, milosrdnému, odpouštějícímu, ač slepému. V cele dlouhé hodiny řvala a tloukla ranami do stěn. Brečela svou úzkost, svůj žal a nikdo ji neviděl, nikdo ji neslyšel.

Kolem kříže zástupové jdou, jak kolem zelené cesty davy řvou a z celé vesnice lid se sbíhá, aby viděl neštěstí člověka. Všechn lid se sbíhá, aby v kostele mohl blahorečit svému bohu, že je zachoval a nechal žít další den.

Okovy na nohou necítí. Pozvedává hlavu a pod její vahou se jí podlamují kolena. Myšlenky odlétly po širé zemi. Strach. Modlitba, náruživá, chtivá a tak bezmocná. Chtěla brečet, smát se, křičet i mluvit, stihnout svůj život v několika metrech, co zbývají k šibenici.

„Pane Bože.“

Krok za krokem. Strach a strach. Němá a přece tak citelná hrůza, tak skutečná, jak jen může být. Zuřivá snaha. Výkřik. Bezmocnost. A pak už jen ticho.

Jak moře plné beznaděje zalil její duši smutek.

Bolest šílenou vytrpěla a ještě vytrpí.

MAGDALÉNA RYSOVÁ

ČERVENEC

*Sedávali v rákosí
v pováleném obilí
v trávě mokré od rosy
za ruce se vodili
a provoněli krajinou
a shazovali mravence...
Pak utekl jí za jinou
a bylo koncem července*

PODZIM

*Vlasy voní hlínou
A listy kryjí zem
A ptáci hledaj jinou
Tma prostupuje dnem
A kůru láme chlad
A pavouk motá síť
Stromy chtějí spát
A barvy barví sytě
A vítr mává všem
uschlou jeřabinou
A listy kryjí zem
A vlasy voní hlínou*

OBSAH

<i>Martin Petiška</i>	<i>OTEVÍRÁNÍ DVEŘÍ - předmluva</i>	5
David Vichnar	JAK PORAZIT STROM, ANIŽ BY UKÁPLA JEDINÁ SLZA	7
Vincent Hrabovský	JEDNOVĚČKO	9
Orkida Borshi	TADY JSEM DOMA!	15
Kateřina Rysová	NEVĚSTY VZPOMÍNKA V HÁJI PODZIMNÍ	18
Adam Doležal	SEX	19
Petra Brůžová	MÍSTO, KDE JSEM DOMA	25
Vincent Hrabovský	100 METRŮ SPRINT	27
Tereza Hejdvá	PODIVNÁ ZNĚLKA O LETOŠNÍM JEŠTĚ PODIVNĚJŠÍM BŘEZNU PODZIMNÍ TRAPNÝ SONET PRO JEDNOHO ZABEDNĚNCE ČERNOBÍLÉ BLUES	30
Jan Kratzer	PROČ ŠEL HUS DO KOSTNICE	31
Jakub Novotný	VZPOMÍNKA NA SALEM, ANEB KRÁTKÁ PRÓZA O VELIKÉM STRACHU, NENÁVISTI, BOLESTI A NADĚJI	33
Magdaléna Rysová	ČERVENEC PODZIM	37

